

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.168/2024/16. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2024. október 10. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2024. február 20. napján kelt Terhelt16 XVI. r., Terhelt20 XX. r., Terhelt25 XXV. r., Terhelt28 XXVIII. r., Terhelt34 XXXIV. r. és Terhelt38 XXXVIII. r. vádlottak vonatkozásában meghozott 511.B.130/2023/239. számú ítéletét valamennyi vádlottat érintően megváltoztatja.

Terhelt16 XVI. r., Terhelt20 XX. r., Terhelt25 XXV. r., Terhelt28 XXVIII. r., Terhelt34 XXXIV. r. és Terhelt38 XXXVIII. r. vádlott költségvetést károsító és közbizalom elleni bűncselekményeinek minősítésénél a közvetett tettesi elkövetői alakzatra utalást mellőzi.

Terhelt20 XX. r. vádlott magyar személyazonosító igazolványának száma: szigszám1 lakcíme helyesen: cím25

Terhelt28 XXVIII. r. vádlott lakcíme helyesen: Cím35. szám.

Terhelt34 XXXIV. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma helyesen: szigszám2

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét valamennyi vádlott vonatkozásában helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2024. február 20. napján megtartott előkészítő ülésen kihirdetett 511.B.130/2023/239. számú ítéletével Terhelt16 XVI. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint közvetett tette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont (4) bekezdés b) pont] és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében, mint közvetett tette [Btk. 345. §]. Ezért öt halmazati büntetésül 1 év szabadságvesztés büntetésre továbbá 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben jelölte meg és annak végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Az egynapi tétel összegét 2.000 forintban állapította meg, az így kiszabott pénzbüntetés 400.000 forint. Rendelkezett a szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére pedig annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. A vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

[2] Terhelt20 XX. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint közvetett tette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont (5) bekezdés b) pont] és 3 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében, mint közvetett tette [Btk. 345. §]. Ezért öt halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztés büntetésre továbbá 400 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben jelölte meg és annak végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. Az egynapi tétel összegét 3.000 forintban állapította meg, az így kiszabott pénzbüntetés 1.200.000 forint. Rendelkezett a szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére pedig annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. A vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

[3] Terhelt25 XXV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint közvetett tette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont (4) bekezdés b) pont] és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében, mint közvetett tette [Btk. 345. §]. Ezért öt halmazati büntetésül 1 év szabadságvesztés büntetésre továbbá 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben jelölte meg és annak végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Az egynapi tétel összegét 2.000 forintban állapította meg, az így kiszabott pénzbüntetés 400.000 forint. Rendelkezett a szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére pedig annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. A vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

[4] Terhelt28 XXVIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint közvetett tette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont (5) bekezdés b) pont], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében, mint közvetett tette és hamis magánokirat felhasználásának vétségében, mint közvetett tette [Btk. 345. §]. Ezért öt halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztés büntetésre továbbá 400 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben jelölte meg és annak végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Az egynapi tétel összegét 2.000 forintban állapította meg, az így kiszabott pénzbüntetés 800.000 forint. Rendelkezett a szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére pedig annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. A vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

[5] Terhelt34 XXXIV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében, mint közvetett tette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont (4) bekezdés b) pont], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében, mint közvetett tette és hamis magánokirat felhasználásának vétségében, mint közvetett tette [Btk. 345. §].

Ezért öt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap szabadságvesztés büntetésre továbbá 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben jelölte meg és annak végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Az egynapi tétel összegét 2.000 forintban állapította meg, az így kiszabott pénzbüntetés 400.000 forint. Rendelkezett a szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére pedig annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. A vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

[6] Terhelt³⁸ XXXVIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntetében, mint közvetett tettest [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont (3) bekezdés b) pont], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében, mint közvetett tettest és hamis magánokirat felhasználásának vétségében, mint közvetett tettest [Btk. 345. §]. Ezért öt halmazati büntetésül 400 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy az egynapi tétel összegét 1.500 forintban állapította meg, az így kiszabott pénzbüntetés 600.000 forint. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

[7] Az egyéb érdekelt⁸ a cég, az cég1, a Cég2 a cég3, a cég4, a cég5, az cég6, az cég7, a sértett¹ gazdasági társaságokkal szemben egyaránt 500.000 forint pénzbírságot szabott ki és rendelkezett annak meg nem fizetése esetére történő végrehajtásáról.

[8] Határozott a bűnügyi költség összegéről és annak viseléséről is.

[9] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség képviselője jelentett be fellebbezést a fenti vádlottak terhére, súlyosítás érdekében, foglalkozástól eltiltás kiszabása végett.

[10] A Fővárosi Főügyészség a jogorvoslati kérelem írásbeli indokolásában kifejtette, hogy a foglalkozástól eltiltás a cégvezető ügyvezetőkkel szemben nem mellőzhető.

[11] Hivatkozása szerint az alkalmazott Btk. 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést az e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.

[12] Valamennyi esetben megállapítható, hogy a vádlottak hosszú időn keresztül, valótlan tartalmú számlákat vásároltak és állítottak be a könyvelésükbe azzal a céllal, hogy az adófizetési kötelezettségüket csökkentsék. Valamennyi vádlott már évek óta vezető tisztségviselő az érintett cégekben. Ennek tükrében a kiszabott büntetés szinte súlytalan akkor, ha a vádlottakat a bíróság nem tiltja el a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja, 53. § (1) bekezdése és 54. § a)-d) pontjai alapján attól, hogy gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, illetve igazgatója vagy gazdasági társaság vezető tisztségviselője, illetve felügyelőbizottságának tagja, egyéni cég tagja vagy egyéni vállalkozó legyenek.

[13] A fenti magatartásukkal ugyanis a vádlottak felmérték azt, hogy az általuk foglalkoztatott emberek megélhetését ezzel a magatartásukkal veszélyeztetni fogják, illetőleg a Magyar Államot megkísérelték megkárosítani. Utalt rá, hogy a Kúria Bhar.256/2023/8. számú határozatában kiemelte, hogy a vezető tisztségviselői feladatait huzamosabb ideig és ténylegesen is ellátó vádlott esetében a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője foglalkozástól eltiltás kiszabása indokolt.

[14] Mindezek alapján, mivel megállapítható, hogy a vádlottak tényleges ügyvezetők voltak a cégekben és a vezetői tisztségüket huzamosabb időn keresztül látták el, méltatlanok arra, hogy gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagjai, illetve igazgatói vagy gazdasági társaság vezető tisztségviselői, illetve felügyelőbizottságának tagjai, egyéni cég tagjai vagy egyéni vállalkozók legyenek.

[15] A vádlottak és védőik, valamint a jogi személlyel szembeni intézkedéssel szemben fellebbezésre jogosultak tudomásul vették az ítéletet.

[16] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.327/2024/5. számú átiratában kifejtette, hogy a Be. 598. § (2) bekezdése szerinti tanácsülés feltételei fennállnak, bejelentette, hogy nyilvános ülés kitűzése esetén azon nem vesz részt. A bejelentett fellebbezés a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján kizárólag a büntetést sérelmezi, ezért a felülbírálat a Be. § 590. § (3) bekezdése alapján korlátozott. Utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a vádlottak beismerő nyilatkozatának elfogadásán alapult, amelyet a törvényszék egyébként törvényesen fogadott el. Az ügyben az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezést megalapozó abszolút vagy relatív eljárási szabálysértést nem vétett. Az ítéleti tényállás megalapozottsága a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja alapján nem vizsgálható.

[17] A törvényszék az általa megállapított és irányadó, a vádirattal egyező ítéleti tényállásból okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, a tényállásban írt cselekmények jogi minősítése is törvényes.

[18] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének a Be. 562. § (4) bekezdésének megfelelően eleget tett.

[19] A bíróság a bűnösségi körülményeket hiánytalanul feltárta.

[20] A törvényszék ugyanakkor indokolatlanul mellőzte a vádlottakkal szemben a foglalkozástól eltiltás kiszabását.

[21] Az ügyészi fellebbezésben hivatkozott indokokon és kúriai eseti döntésen túl a Fővárosi Ítéltábla Bf.171/2019/19. számú és a Bf.103/2023/21. számú ítéleteiben is kifejeződő következetes bírósági gyakorlatra hivatkozással utalt arra, hogy e büntetés nem mellőzhető, ha arra a büntetési célok elérése érdekében szükség van. A Fővárosi Ítéltábla Bf.171/2019/19. számú ítélete szerint amennyiben a vádlottak a gazdasági társaságban betöltött vezető tisztségük felhasználásával, a foglalkozásuk által adott lehetőséget közvetlenül kihasználva, szándékosan követték el a költségvetési csalás büntetett, esetükben e büntetés alkalmazásának feltétele fennáll.

[22] A Fővárosi Ítéltábla Bf.103/2023/21. számú ítéletében pedig megállapította, hogy a törvényszék tévedett, amikor a vádlottak esetében mellőzte a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabását abban az esetben, amikor a vádlottak több Áfa-bevallási időszakot érintően elkövetett, az állami költségvetést közel 100 millió forinttal megkárosító bűncselekményt valósítottak meg a cég ügyvezetőjeként foglalkozásuk felhasználásával. Az ítéltábla ezért őket – az enyhítő körülmények nagy száma és nyomatéka ellenére – a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője foglalkozástól eltiltotta.

[23] Jelen esetben a vádlottak cselekményükkel több millió, több tíz millió, illetve közel kétszáz millió forint vagyoni hátrányt okoztak a Magyar Állam költségvetésének. Erre is figyelemmel a foglalkozástól eltiltás kiszabása szükséges a büntetési generális és speciális prevenciók céljának érvényesüléséhez.

[24] Észrevételezte, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának Terhelt34 XXXIV. r. vádlott személyi adatait tartalmazó részében a személyazonosító okmány száma tekintetében elírás található, az helyesen: szígszám2

[25] Az alkalmazott jogszabályok megjelölése körében a Btk. 37. § (2) bekezdés b) pontja helyett valamennyi vádlott esetében a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontjára szükséges utalni.

[26] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék 511.B.130/2023/3/239. számú ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg, és – a fent megjelölt elírások javítása mellett – Terhelt16 XVI. r.,

Terhelt20 XX. r., Terhelt25 XXV. r., Terhelt28 XXVIII. r., Terhelt34 XXXIV. r. és Terhelt38 XXXVIII. r. vádlottakat a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja, a Btk. 53. § (1) és (2) bekezdése, valamint a Btk. 54. § a) pontja alapján gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője foglalkozástól eltiltásra is ítélje, egyebekben az elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése alapján hagyja helyben.

[27] A másodfokú bíróság a fellebbezés elintézésére a Be. 598. § (2) bekezdése szerint tanácsulást tűzött ki.

[28] A védelmi oldalról Terhelt20 XX. r. és Terhelt38 XXXVIII. r. vádlottak védője részéről érkezett írásbeli észrevétel a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség indítványára, melyben nyilvános ülés kitűzését nem kérték, a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezés elutasítására és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tettek indítványt.

[29] Terhelt20 XX. r. vádlott védője az észrevételében kiemelte, hogy a védence érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok a magyar kommunális, illetve hulladékgyártó ipar meghatározó, az ellátás biztonságát biztosító szereplői. Kifogásolta, hogy a gyanúsítás tárgyát képező, a védence terhére rótt cselekmény kapcsán az ügyészség kezdeményezésére az illetékes cégbíróság a jogi és gazdasági következmények feltárása nélkül bejegyeztette a Jsztb. szerinti intézkedést, mellyel az ügyészség belenyúlt a magyar gazdasági, piaci viszonyokba, és ezzel hátrányosan befolyásolta az említett gazdasági társaságok piaci viszonyait, gazdasági kilátásait. Az intézkedés a Kft1-t több mint félmilliárdos finanszírozástól, milliós nagyságrendű árbevételtől fosztotta meg. Hangsúlyozta, hogy a Kft. az alaptevékenységét jelentő, dominánsan közbeszerzési eljárásokon alapuló tevékenysége során nem követett el jogsértést a vádbeli időszakban. Terhelt20 tevékenysége adózási, számviteli jellegű volt, nem pedig piaci, így a cégekkel szembeni megtorló jellegű intézkedés szükségtelen és indokolatlan volt. A védence a hatósággal együttműködött, az okozott vagyoni hátrányt megtérítette.

[30] A büntetés célját illetően utalt arra, hogy az alkalmazott büntetés célja soha nem lehet olyan, amely nem megelőzési, hanem olyan megtorlási célú, amely az elkövetőn kívül álló személyek jogi státuszát, létét, gazdasági ellehetetlenülését eredményezi, munkahelyek megszűnését, százak megélhetését, a közellátást is veszélyeztetheti.

[31] Terhelt20 esetében a foglalkozástól eltiltás a büntetlen előéletű, a kárt teljes egészében megtérítő vádlottal szemben, illetve cégeivel, azok munkavállalóival szemben olyan súlyú hátrány, mely -miután a cégek a továbbiakban a közbeszerzési eljárásokban nem indulhatnak, miközben annak szabályait nem sértették meg- valamennyi cégét és még kb. 150 ember megélhetését érinti, amely viszont szükségtelen és aránytalan, mely semmilyen szinten nem szolgálja a társadalom érdekét, nem mozdítja elő a generális és speciális prevenció érvényesülését.

[32] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta.

[33] Terhelt38 XXVIII. r. vádlott védője az észrevételében azt hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a védence javára szóló enyhítő körülményeket figyelembe véve szabta ki a büntetést, mely igazodik a büntetéssel elérni kívánt célokhoz, azaz, hogy a vádlott tartózkodjon minden olyan jellegű bűncselekmény elkövetésétől, amely miatt a későbbiekben büntetőeljárás hatálya alá kerülne.

[34] A vádlott hosszabb időn keresztül állt ezen ügy miatt büntetőeljárás hatálya alatt, mely idő alatt is a törvényeket betartva élt és azon családi vállalkozását vezette, vezeti, amit az édesapjáéktól örökölt. Ezen betéti társaság további fenntartása kizárólag a vádlott foglalkozástól eltiltása nélkül működhet tovább. Amennyiben a betéti társaság megszűnne, akkor mind a vádlott, mind a családja megélhetése veszélybe kerülne.

[35] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

[36] A bejelentett fellebbezés az alábbi eredményre vezetett.

[37] Az elsőfokú bíróság ítéletét kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján, a kiszabott büntetés mértéke miatt érte perorvoslati támadás. A másodfokú bíróság ezért a Be. 590. § (3) bekezdés alapján az elsőfokú ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett büntetést kiszabó részét bírálta felül. A Be. 590. § (5) bekezdés alapján azonban a korlátozott felülbírálat ezen kívül kiterjedt a bűnösségre vont következtetés okszerűségére, a bűncselekmény minősítésére, valamint a Be. 607. § (1) bekezdésében és a Be. 608. § (1) bekezdésében és 609.§ (1) bekezdésében írt hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések vizsgálatára. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a vádlottak beismerő nyilatkozatának elfogadásán alapult, a másodfokú bíróság a Be. 606. § (3) bekezdés szerinti korlátozásra is figyelemmel volt, miszerint a bűnösség megállapítására, a váddal egyező tényállásra, valamint a vádirati minősítéssel egyező minősítésre vonatkozó ítéleti rendelkezések megváltoztatásának csak a terhelt felmentésének, az eljárás megszüntetésének vagy bűncselekmény minősítése megváltoztatásának esetén van helye. Az ítéltábla a Be. 590. § (7) bekezdése folytán hivatalból felülbírálta az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező – a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadságra és a bűnügyi költségre vonatkozó – rendelkezéseket is.

[38] Az elsőfokú bíróság az előkészítő eljárást perrendszerűen, a Be. LXXVI. fejezetben foglalt eljárási szabályokat betartva folytatta le. A vádlottak bűnösséget beismerő nyilatkozatának elfogadására a Be. 504. § (2) bekezdésben foglalt feltételeknek megfelelően került sor, ezt az eljárás során sem az ügyészség, sem a védelem nem vitatta. Tekintettel arra, hogy a bíróság a vádlottak bűnösséget beismerő nyilatkozatát végzéssel elfogadta, a Be. 521. § (1) bekezdés alapján a vádirati tényállás megalapozottságára és a bűnösség kérdésére nem folytathatott le bizonyítást. A Be. 565. § (1) bekezdés alapján a vádlottak bűnösségét a bűnösség beismerésére, a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására és az eljárás ügyirataira alapította. A Be. 567. § (1) és (2) bekezdésben, a Be. 608. § (1) bekezdésben, így az (1) bekezdés h) pontjában (a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el), valamint a Be. 609.§ (1) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság nem valósított meg, így az ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása nem merült fel.

[39] A beismerésre és a fellebbezés jogalapjára tekintettel az elsőfokú bíróság röviden indokolta határozatát, ennek jogalapjaként helyesen hivatkozott a Be. 562. § (2) bekezdésére, ezt azonban a másodfokú bíróság kiegészíti a Be. 562. § (4) bekezdésével is, mert az elsőfokú bíróság a büntetőeljárás elhúzódását enyhítő körülményként értékelte és azt az ítélete indokolásában is feltüntette.

[40] A korlátozott felülbírálat alapja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás volt, miután annak megalapozottságát a másodfokú bíróság a Be. 591. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében nem vizsgálhatta.

[41] Az irányadónak tekintett tényállás alapján az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlottak bűnösségére, az alkalmazott Btk. megválasztása is helyes volt, a cselekmények jogi minősítése, mind a költségvetést károsító, mind a közbizalom elleni bűncselekmények vonatkozásában alapvetően megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, a vádlottak elkövetői alakzatát, a közvetett tettesi minőség megállapítását azonban valamennyi vádlott és valamennyi, a vádlottak terhén megállapított bűncselekmény esetében mellőzni kellett, a vádlottak ugyanis helyesen tettesként követték el a bűncselekményeket.

[42] A költségvetést károsító bűncselekmények minősítésének jogalapjaként a másodfokú bíróság utal még a Btk. 459. § (6) bekezdésében foglaltakra, mely szerint az érték, a kár, valamint a vagyoni hátrány

- a) ötvenezer-egy és ötszázezer forint között kisebb,
- b) ötszázezer-egy és ötmillió forint között nagyobb,
- c) ötmillió-egy és ötvenmillió forint között jelentős,
- d) ötvenmillió-egy és ötszázmillió forint között különösen nagy,
- e) ötszázmillió forint felett különösen jelentős.

[43] Nem osztotta a másodfokú bíróság azt az ügyészi és elsőbírói álláspontot, mely szerint a cégvezető vádlottak közvetett tettesként lennének felelősségre vonhatók a tetteikért, mert a bevallást a számlák fiktív voltáról nem tudó könyvelő által nyújtották be az adóhatósághoz.

[44] A Btk. 13. § (1) bekezdése szerint tettes az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását megvalósítja.

[45] A Btk. 13. § (2) bekezdése alapján közvetett tettes az, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását e cselekményért gyermekkor, kóros elmeállapot, kényszer, fenyegetés miatt nem büntethető vagy tévedésben levő személy felhasználásával valósítja meg.

[46] A tényállásból megállapíthatóan az érintett gazdasági társaságok képviselőinek a felelőssége ügyvezetőként a vádlottakat terhelte, akiknek tisztában kellett lenniük azzal, amikor az ügyvezetői feladatok ellátására vállalkoztak, hogy e minőségükben kötelezettségeik is vannak, és így mint tényleges gazdasági tevékenységet végző cégek vezetői és képviselői ok kötelesek és jogosultak a cég nevében nyilatkozatokat tenni, az adóhatóság felé adóbevallási és befizetési kötelezettségüknek eleget tenni, a benyújtott számlákban megjelölt adatok, gazdasági események helyességért, valóságáért felelősséggel tartoznak.

[47] Ők volt tehát jogosultak nyilatkozatot tenni az adóbevallások tekintetében, melyhez az adott társaság könyvelésével megbízott könyvelő segítségét vették igénybe, aki a bevallásokat benyújtotta az adóhatósághoz.

[48] Amint azt a Kúria a Bfv.587/2022/75. számú esetei döntésében is kifejtette, a költségvetési csalás törvényi tényállása szerint a bűncselekmény tettesének speciális jogalanyisággal nem kell rendelkeznie. Ugyanakkor az adókötelezettség szempontjából jelentős tényre vonatkozó valótlan tartalmú nyilatkozattétele, illetve az ilyen ténynek az elhallgatása csak olyan személy esetében értelmezhető, akit e tények vonatkozásában bevallási kötelezettség terhel az adóhatóság felé. Ebből következően tettesként az adóbevallást (más nyilatkozatot) benyújtó személy, jellemzően a gazdasági társaság intézkedésre jogosult ügyvezetője jöhet számításba (BH 2010.114., Bfv.I.964/2021/6., Bfv.I.1378/2021/35.). Az adóbevallás szempontjából a könyvelő rendszerint quasi teljesítési segéd. Az adó bevallása az adóalany, a jelen esetben a társaságokat képviselő vádlottak kötelezettsége volt. Ennek megfelelően az adóbevallás elmulasztásáért vagy valótlan tartalmú adóbevallás benyújtásáért való felelősség is elsősorban az adóalanyt terheli. Ebből következően a könyvelő - befizetési kötelezettség hiányában - a költségvetési csalás büntetnének társtettese nem, legfeljebb bűnsegéde lehet.

[49] Mindebből következik az is, hogy a valótlan tartalmú bevallások benyújtásával megvalósuló költségvetési csalások esetében az a körülmény, hogy a könyvelő a bevallás valótlan tartalmáról tudomással nem bír, az ügyvezető közvetett tettesi minőségének megállapításának alapját nem képezheti. A bevallás megtételéért és tartalmáért tehát a társaságokat képviselő vádlottakat terheli felelősség, mégpedig tettesként, adóalanyiság,

illetve az adóalany nevében önálló nyilatkozattételi jogosultság hiányában könyvelőre a fentiek miatt nem lehet olyan személyként tekinteni, mintha tévedésben lévő személyt használtak volna fel a vádlottak a bűncselekmény megvalósításához, annak törvényi tényállását a terheltek maguk valósították meg az ügyvezetői minőségük és az ezzel járó kötelezettségük révén.

[50] A költségvetési csalás büntetétéhez kapcsolódóan halmazatban helyesen a vádlottak büntetőjogi felelőssége hamis magánokirat felhasználásának vétségében is megállapításra került, mert a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vonatkozásában megvalósított valótlan nyilatkozatok tétele során, ezzel összefüggésben valótlan tartalmú okiratokat, számlákat használtak fel, az elkövetői alakzat vonatkozásában pedig a fentebb rögzített okfejtés alapján tévedett az elsőfokú bíróság, amikor e bűncselekmények vonatkozásában is közvetett tettesi minőséget állapított meg, mert azt a vádlottak – mint az adóalanyisággal rendelkező társaság nevében nyilatkozók – szintén tettesként követték el. Az elkövetési időszakokra figyelemmel pedig helyesen vont le következtetést az elkövetés folytatólagoosságára, vagy ha annak feltételei nem álltak fenn, minősítette azt anyagi halmazatként.

[51] A büntetés kiszabása tekintetében a másodfokú bíróság a súlyosítást célzó ügyészi fellebbezést nem találta megalapozottnak.

[52] A Btk. 80. § (1) bekezdése értelmében a büntetést céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez.

[53] A bíróság feladata az ítélezés során a megadott büntetési tételkeret között olyan nemű és mértékű joghátrány alkalmazása, amely kifejezi a társadalom megítélését az adott cselekménnyel kapcsolatban, ugyanakkor figyelemmel van az elkövető által megvalósított magatartásra és a személyi társadalomra veszélyességére is.

[54] Ahogyan a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. számú BK vélemény is rögzíti, a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő – összefoglalóan a büntetést befolyásoló – körülmények a büntetést alakíthatják. Ezeket tehát nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem a számuk, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál. Az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlya, a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyesség, az enyhítő és súlyosító körülmények együttes értékelése mellett kell megválasztani a vádlottal szemben az adott ügyben a büntetési célok elérését biztosító joghátrányt.

[55] A törvényszék a büntetést meghatározó tényezőket csaknem hiánytalanul számba vette, azt mindössze annyiban szükséges kiegészíteni, hogy bár a későbbiekben a joghátrány megválasztása körében utalt rá, de a büntetéskiszabási körülményeknél külön nem tüntette fel, hogy valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott javára enyhítő körülmény, hogy az okozott vagyoni hátrányt maradéktalanul megtérítették.

[56] Terhelt16 XVI. r. vádlott helyesen két nagykorú beteg gyermeke eltartásáról gondoskodik, Terhelt20 XX. r. vádlott három felnőtt, de még tanuló gyermekét, Terhelt25 XXV. r. vádlott egy kiskorú gyermekét, Terhelt28 XXVIII. r. vádlott pedig egy nagykorú gyermekét tartja el.

[57] Terhelt XXVIII. r. vádlott vonatkozásában a javára szól az is, hogy a minősítést meghatározó értékhatárhoz közeli az okozott vagyoni hátrány mértéke.

[58] Súlyosít ugyanakkor valamennyi vádlott esetében a közbizalom elleni bűncselekmény folytatólagos elkövetése és a kettőt meghaladó halmazat.

[59] Az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a 2/2017.(II.10.) AB határozat iránymutatására figyelemmel a büntetőeljárás elhúzódását szintén a vádlottak javára kell figyelembe venni. E körben a másodfokú bíróság szükségesnek tartja külön is utalni arra, hogy büntetőeljárás elhúzódása nem pusztán időmúlást vagy hosszú eljárást jelent, hanem felelősségi kérdés is. Egy hosszú ideig tartó eljárás is eleget tehet az észszerű határidő követelményének, míg egy abszolút tartamában rövidnek látszó eljárás ugyanakkor megsértheti az alaptörvényi elvárást. Az eljárás elhúzódásának fogalma magában foglalja azt, hogy az eljáró hatóság a büntetőeljárás valamely szakaszában inaktivitást mutatott és a lefolytatott eljárás nem minden részletében tükrözi azt az erőfeszítést, amelyet a hatóság az észszerű határidőn belüli elbírálás érdekében kifejtett. Az időmúlás helyett az elhúzódó eljárásra utalás tehát az ügyben eljáró bíróságok (hatóságok) azon tétlenségének az elismerése, amelyet az eljárás egyes szakaszaiban tanúsítottak, mely jelen ügyben kétséget kizáróan tetten érhető, ezért a büntetőeljárás jelentős elhúzódásának enyhítő körülményként való értékelése helytálló volt, mely a joghátrány megválasztásakor is nyomatékot kell, hogy kapjon.

[60] Az értékelt körülmények, valamint az elkövetett cselekmények konkrét tárgyi súlya és a vádlottak személyében rejlő társadalomra veszélyesség alapján az elsőfokú bíróság által megválasztott büntetési nemekkel, a szabadságvesztéssel és pénzbüntetéssel, valamint azok mértékével is egyetértett az ítéltábla, akárcsak az enyhítő szakasz alkalmazásával, azokat egyébként sem a védelmi oldalról, sem az ügyészség részéről nem érte támadás. A kiszabott büntetések megfeleltek a belső arányosság követelményének is.

[61] A szabadságvesztés tartama, a vádlottak kedvező előélete és rendezett személyi körülményei lehetővé tették a szabadságvesztésnek a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján történő felfüggesztését, melyekre figyelemmel alaposan feltehető, hogy a büntetés célja velük szemben annak végrehajtása nélkül is elérhető. A próbaidő tartamának a meghatározása is törvényes.

[62] Helytálló volt a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatának börtön fokozatban történt megjelölése, azonban annak jogalapját az ítélet indokolásának [619] bekezdésében helytelenül jelölte meg a törvényszék a Btk. 37. § (2) bekezdés b) pontjában, az helyesen a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja.

[63] Ezen túlmenően pedig a költségvetést megkárosító bűncselekményt haszonszerzési célzattal elkövető, megfelelő jövedelemmel és vagyonnal rendelkező vádlottakat a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdéseire is – törvényesen ítélte pénzbüntetésre a törvényszék. Annak napi tételszáma igazodik a bűncselekmények tárgyi súlyához, az egynapi tétel összege pedig a vádlottak vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz.

[64] Az elsőfokú bíróság az indokolásának [623]-[625] bekezdéseiben kifejtette, hogy a 8/2015. (IV. 17.) számú AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Btk. 102. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét és arról az ítéletben rendelkezzen és rögzítette, hogy az érdemesség vizsgálatakor milyen szempontokat értékelt és mely érvek mentén jutott arra a következtetésre, hogy a jelen felülvizsgálattal érintett vádlottakat arra érdemesnek találta, ezen okfejtést az ítéltábla is osztotta.

[65] A vádlottak előzetes mentesítését az ügyészség sem kifogásolta, azzal egyetértett, hiányolta ugyanakkor azt, hogy az elsőfokú bíróság nem alkalmazott foglalkozástól eltiltás büntetést velük szemben.

[66] E körben a másodfokú bíróság szükségesnek tartja utalni arra, hogy a Ptk. 3:22. § (4) bekezdése szerint nem lehet jogi személy vezető tisztségviselője az, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték, amíg a büntetett előéletéhez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült, a Ptk. 3:22. § (5) bekezdése pedig azt is tartalmazza, hogy e foglalkozásától jogerősen eltiltott sem lehet vezető tisztségviselő, illetve a Ptk.3.26. (2) bekezdése alapján felügyelő bizottság tagja sem.

[67] A Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja alapján a foglalkozása gyakorlásától azt lehet eltiltani, aki a bűncselekményt foglalkozásának felhasználásával, szándékosan követi el.

[68] A foglalkozástól eltiltás határozott ideig tart, vagy végleges hatályú [Btk. 53. § (1) bekezdés]. A határozott ideig tartó eltiltás legrövidebb tartama egy év, leghosszabb tartama tíz év [Btk. 53. § (2) bekezdés].

[69] Ezen alcím alkalmazásában foglalkozásnak minősül az is, ha az elkövető

- a) gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője,
- b) gazdasági társaság vagy szövetkezet felügyelőbizottságának tagja,
- c) egyéni cég tagja,
- d) egyéni vállalkozó vagy
- e) a civilszervezetnek a civil szervezetekről szóló törvényben meghatározott vezető tisztségviselője [Btk. 54. §].

[70] Kétségtelen, hogy a Ptk. fentebb idézett rendelkezései külön okként nevesítik a vezető tisztségviselői pozíció betöltésének kizáró okaként a büntetett előéletet, illetve a foglalkozástól eltiltást, mindazonáltal az előzetes mentesítés a társaságok ügyvezetését ellátó vádlottak esetében meghatározó jelentőségű, hiszen elmaradása – foglalkozástól eltiltás hiányában is – a vezető tisztségviselőkkel szemben támasztott törvényi feltételek hiányát eredményezi. Mindez fordítva is igaz, az előzetes mentesítésre való érdemesség mellett alkalmazott foglalkozástól eltiltás esetén az előzetes mentesítés a hivatásszerűen társaságok irányításával foglalkozó személyek esetében csaknem súlytalanná válik.

[71] Az elsőfokú bíróság a vádlottakat az előzetes mentesítésre alappal érdemesnek találta, azt az ügyészség sem kifogásolta. Az eldöntendő kérdés tehát valójában az, hogy az előzetes mentesítésre érdemes ügyvezetőkkel szemben szükséges és indokolt-e a foglalkozástól eltiltás alkalmazása.

[72] E kérdést az ítéltábla nemlegesen válaszolta meg.

[73] Az elsőfokú bíróság részletes indokát adta annak, hogy miért nem alkalmazott foglalkozástól eltiltás büntetést a vádlottakkal szemben, az általa kifejtettekkel a másodfokú bíróság is egyetért.

[74] E büntetés, mint ahogy arra fentebb utalás is történt, egy lehetőségként megfogalmazott joghátrány, az alkalmazását mindig az adott ügyre és adott vádlottakra vonatkoztatva kell mérlegelni. A tényállásból kiindulóan az kétségtelen, hogy valamennyi vádlott az ügyvezetői minőségének felhasználásával követte el a bűncselekményt, ugyanakkor az is, hogy azok elkövetése óta jelentős időmúlás következett be, a vádlottak által vezetett gazdasági társaságok már a bűncselekményt megelőzően is működtek, és jelenleg is a gazdasági élet aktív szereplői.

[75] Ahogy arra az elsőfokú bíróság is hivatkozott, a vádlottak a mai napig cégvezetőként, ügyvezetőként dolgoznak, jövedelmük e tevékenységből származik, Terhelt34

XXXIV. r. vádlott kivételével tartásra szorulói hozzátartozóikról gondoskodnak, ugyanakkor az általuk irányított cégek munkavállalóinak a megélhetésért is felelősséggel tartoznak. A vádlottak személyi körülményei rendezettek, büntetlen előéletűek, nem indult ellenük más büntetőeljárás, a cselekmények elkövetését megbánták, beismerték, az okozott vagyoni hátrányt teljes egészében megtérítették.

[76] Mindezen körülmények, figyelemmel arra is, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint a cégvezető vádlottak a bűncselekmény elkövetése óta eltelt 5 évben foglalkozási szabályaikat maradéktalanul megtartva irányították a rájuk bízott gazdasági társaságokat, aggálytalan következtetést engednek arra, hogy esetükben a büntetési célok eléréséhez a foglalkozástól eltiltás alkalmazása immár szükségtelen, ilyen körülmények mellett történő alkalmazása indokolatlan. Az ezt célzó ügyészi fellebbezést tehát az ítéltábla alaposnak nem találta.

[77] A vádlottak által irányított gazdasági társaságokkal, mint büntetőeljárás alá vont jogi személyekkel szemben a törvényben előírt legkisebb mértékű, 500.000 forintos pénzbírság kiszabására törvényesen került sor.

[78] Az ítélet rendelkező részében a Be. 561. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott, a Be. 184. § (2) bekezdés e) és f) pontjában írt személyes adatok, a megjelölt vádlottak személyazonosító okmányának számát és lakcímét helyesbítette, mert azokban elírásra került sor, vagy időközben megváltoztak.

[79] A szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása, a pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó rendelkezés és a bűnügyi költség összegére és annak viselésére vonatkozó döntés is helytálló.

[80] Fenti indokokra tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján Terhelt16 XVI. r., Terhelt20 XX. r., Terhelt25 XXV. r., Terhelt28 XXVIII. r., Terhelt34 XXXIV. r. és Terhelt38 XXXVIII. r. vádlottak vonatkozásában megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[81] A másodfokú bíróság ítéletével szembeni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdés zárja ki.

Budapest, 2024. október 10. napján

dr. Szalai Géza s.k.
s.k.

a tanács elnöke

dr. Bíró Emese s.k.

előadó bíró

dr. Sárecz Szabina Martina

bíró

A Fővárosi Törvényszék 2024. február 20. napján kelt 511.B.130/2023/239. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.168/2024/16. számú ítélete folytán 2024. október 10. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. október 10. napján

dr. Szalai Géza s.k.

a tanács elnöke